

Jaarverslag Minaraad 2021

Jaarverslag van de S.A.R. Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen voor het werkjaar 2021

Datum van goedkeuring	10/03/2022
Volgnummer	2022 001
Coördinator + e-mailadres	Jan Verheeke, jan.verheeke@minaraad.be
Co-auteur + e-mailadres	Stefanie Corens, stefanie.corens@minaraad.be Francis Noyen, francis.noyen@minaraad.be Kathleen Quick, kathleen.quick@minaraad.be Jurgen Sleewaegen, jurgen.sleewaegen@minaraad.be Katelijne Symens, katelijne.symens@minaraad.be Wim Van Gils, wim.van.gils@minaraad.be

Inhoud

Inhoud.....	3
Beste Lezer, ...	5
Procesbeschrijving en leeswijzer.....	6
Resultaten van de werking in 2021.....	7
1 Algemeen.....	7
1.1 Raadssamenstelling.....	7
1.2 Overzicht van vergaderactiviteiten	7
1.3 Verkenningen.....	8
1.4 Adviezen.....	8
2 Werkveld “Klimaat en Energie”	9
2.1 Activiteiten van de werkgroep “Klimaat en Energie”	9
2.2 Verkenningen in het werkveld “Klimaat en Energie”	9
2.3 Adviezen uit het werkveld “Klimaat en Energie”	9
3 Werkveld “Materialen en Circulaire Economie”	12
3.1 Activiteiten van de werkgroep “Materialen en Circulaire Economie”	12
3.2 Verkenningen in het werkveld “Materialen en circulaire economie”	12
3.3 Adviezen uit het werkveld “Materialen en Circulaire Economie”	13
4 Werkveld “Water en Ruimte”	14
4.1 Activiteiten van de Werkgroep “Water en Ruimte”	14
4.2 Verkenningen in het werkveld “Water en Ruimte”	14
4.3 Adviezen uit het werkveld “Water en Ruimte”	15
5 Werkveld “Hinder- en Luchtbeleid”	16
5.1 Activiteiten van de werkgroep “Hinder en Lucht”	16
5.2 Verkenningen in het werkveld “Hinder en Lucht”	16
5.3 Adviezen uit het werkveld “Hinder en Lucht”	17
6 Werkveld “Biodiversiteit en Ecosystemen”	17
6.1 Activiteiten van de werkgroep “Biodiversiteit en Ecosystemen”	17
6.2 Verkenningen in het werkveld “Biodiversiteit en ecosystemen”	18
6.3 Adviezen uit het werkveld “Biodiversiteit en ecosystemen”	18
7 Werkveld “Regelgeving en <i>Governance</i> ”	21
7.1 Activiteiten van de Werkgroep “Regelgeving en <i>governance</i> ”	21
7.2 Verkenningen in het werkveld “Regelgeving en <i>Governance</i> ”	21
7.3 Adviezen uit het werkveld “Regelgeving en <i>Governance</i> ”	21
8 Externe fora of processen.....	22
9 Financieel en personeelsbeheer.....	23
9.1 Financieel verslag.....	23
9.2 Personeelsbeheer.....	24
Bijlagen.....	25
Bijlage 1: De Minaraad als instelling.....	25
Oorsprong en wettelijke omgeving	25
Taakstelling.....	25
Samenstelling.....	26
Voorzitterschap.....	26
Werking.....	26
Bijlage 2: In 2021 opgestelde documenten	28
Bijlage 3. Lijst van de Raadsleden	30
Bijlage 4: Raadszittingen	31
Bijlage 5: Samenstelling secretariaat in 2021.....	33

Beste Lezer, ...

Dit document is bedoeld als een overzicht de werking van de Minaraad in 2021. Het afgelopen werkjaar was een relatief druk en succesvol jaar, zowel op het vlak van “producten” (31 adviezen en een vergelijkbare hoeveelheid kennisdelingsmomenten en kennisdocumenten) als op het vlak van processen (raads- en werkgroepsvergaderingen, evenementen). Wat dit laatste betreft, vanzelfsprekend moesten we omwille van de COVID-19-voorzorgsmaatregelen de meeste overlegprocessen via digitale weg laten doorgaan.

Omstreeks begin maart wijzigde de Raad de structuur van zijn werking, met als resultaat dat er zes vaste werkvelden ingesteld werden en *dito* werkgroepen: (1) “Klimaat en Energie”, (2) “Materialen en Circulaire economie”, (3) “Water en Ruimte”, (4) “Lucht en Hinder”, (5) “Biodiversiteit en Ecosystemen” en (6) “Regelgeving en *governance*”.

De omvorming tot de omgevingsraad, zoals vermeld in het regeerakkoord, is vooralsnog niet ingezet in 2021.

Tot slot even aanstippen dat 2021 in zekere zin ook een feestjaar was: 30 jaar geleden, op 16 december 1991, vond de eerste raadszitting plaats. Voor de feestviering die we in dit verband beoogden, bleek COVID-19 een stoorzender: het bleek niet mogelijk om een feestelijk moment “in levende lijve” te organiseren. Een succesvol alternatief was het digitale colloquium “*Adaptatie: zowel infrastructuur als beleidscultuur*”.

In het afgelopen jaar fungeerde Piet Vandenabeele als voorzitter. Hij heeft de activiteiten van de Minaraad en van het dagelijks bestuur ervan in goede banen geleid, wat in belangrijke mate bijgedragen heeft tot de verwezenlijkingen van het afgelopen werkjaar. We danken hem daar dan ook voor.

Walter Roggeman,
voorzitter Minaraad 2022

Procesbeschrijving en leeswijzer

Datum adviesvraag	Niet van toepassing
Rechtsgrond:	Bestuursdecreet, artikel III, 106
Adviestermijn	Niet van toepassing
Overlegcommissie	Dagelijks Bestuur

Het Bestuursdecreet van 7 december 2018 bepaalt, in artikel III.106.: "*Een strategische adviesraad brengt jaarlijks verslag uit van zijn werkzaamheden en publiceert dat op zijn website.*"

Het huishoudelijk reglement van de Minaraad bepaalt, in artikel 12: "*Het dagelijks bestuur is ook bevoegd voor het ontwerpen van het [...] jaarverslag.*"

De algemene opdracht van de Minaraad bestaat er in om (1) advies uit te brengen ten behoeve van de Vlaamse Regering of het Vlaams Parlement, (2) bij te dragen tot het vormen van een beleidsvisie, (3) de maatschappelijke ontwikkelingen te volgen en te interpreteren, en (4) reflecties aan te leveren bij beleidsnota's. Bij de uitvoering van zijn opdracht genereert de Minaraad bovendien ook op een gestructureerde wijze een reeks "*interne overlegprocessen*", gaat hij verschillende samenwerkingsverbanden aan met externe partners. Voor elk van de werkvelden van de Minaraad wordt in het navolgende verslag aldus ingegaan op de bekomen resultaten.

Tot slot wordt ook doorgedaan op de componenten financieel en personeelsbeheer.

Resultaten van de werking in 2021

1 Algemeen

1.1 Raadssamenstelling

De plenaire Minaraad, waar de adviezen vastgesteld worden en alle overige eindbeslissingen in raadsverband worden genomen, bestaat in principe uit 24 stemgerechtigde leden – dit is: 24 “zetels”, met doorgaans telkens effectieve leden en plaatsvervangers.

De raadssamenstelling van 2021 is tot stand gekomen op basis van een besluit van de Vlaamse Regering van 20 december 2013, met navolgende wijzigingsbesluiten die doorgaans met een jaarlijks ritme werden vastgesteld. In de loop van 2018 is het aantal zetels evenwel de facto gereduceerd geweest tot 20, als gevolg van het ontslag van rechtswege van vier raadsleden, die immers in 2016 op geen enkele wijze hadden deelgenomen aan de Raadsactiviteiten – i.e. noch raadszittingen bijgewoond, noch werkgroepsvergaderingen bijgewoond in dat werkjaar. Voor de aanwezigheidsstatistiek met betrekking tot de Raadszittingen in 2021, zie bijlage 4 van dit jaarverslag.

1.2 Overzicht van vergaderactiviteiten

Vergaderprocessen maken de ruggengraat uit van het overleg dat aan de basis ligt van de adviesverlening door de Minaraad. In 2021 gingen er in totaal 80 vergaderingen door die met de Minaraad in verband kunnen worden gebracht: 11 raadszittingen, 10 vergaderingen van het DB en 59 werkgroepsvergaderingen (belegd in de schoot van de Minaraad of bij samenwerkende adviesraden).

- De Raad kwam elf keer samen waarvan slechts één keer fysiek op 14 oktober 2021 in het Herman Teirlinck gebouw. De overige vergaderingen gebeurden digitaal via teams.
- De voorzitter wordt jaarlijks door de Vlaamse Regering gekozen uit een deel van de raadsorganisaties. In 2021 fungeerde de heer Piet Vandenabeele (Unizo) als voorzitter van de Minaraad, op basis van de in [bijlage 1](#) van dit jaarverslag beschreven beurtrol.
- De agendabepaling van de Raadszittingen en het coördineren van de activiteiten van de werkcommissies gebeurt door het Dagelijks Bestuur. Het bestaat, naast de voorzitter, uit acht personen, die geselecteerd worden onder de Raadsleden op een wijze die analoog is aan de hiervoor vermelde beurtrol.
- In 2021 kwam het Dagelijks Bestuur tien keer samen. Deze vergaderingen van het dagelijks bestuur kenden een regelmatige deelname van de bestuursleden. Alle vergaderingen gebeurden digitaal via “teams”.

Naast de vergaderactiviteiten in algemeen raads- of bestuursverband, waren er zoals vanouds ook de werkgroepsvergaderingen.

- Met name gebeurt het voorbereiden van de ontwerpadviezen en de opvolging van beleidskwesties binnen de werkcommissies of werkgroepen.
- Deze werkgroepen zijn in principe representatief voor samenstellende raadsorganisaties.

- De werkgroepen behandelen alle voorontwerpadviezen, vooraleer ze naar de plenaire raad vertrekken voor vaststelling. De vergaderingen worden steeds ondersteund door minstens één lid van het secretariaat.
- Zoals in de inleiding gezegd, omstreeks begin maart wijzigde de Raad de structuur van zijn werking, met als resultaat zes vaste werkvelden en *dito* werkgroepen: (1) “Klimaat en Energie”, (2) “Materialen en Circulaire economie”, (3) “Water en Ruimte”, (4) “Lucht en Hinder”, (5) “Biodiversiteit en Ecosystemen” en (6) “Regelgeving en *governance*”.

1.3 Verkenningen

De ruimte die de Minaraad en het Minasecretariaat hebben voor eigen initiatieven wordt vooral ingevuld met allerlei vormen van het proactief verkennen van kwesties die aan belang kunnen winnen. Hiermee wordt invulling gegeven aan de per decreet bepaalde opgaven om (*) bij te dragen tot het vormen van een beleidsvisie, (*) de maatschappelijke ontwikkelingen te volgen en te interpreteren, en (*) reflecties aan te leveren bij beleidsnota's.

Deze verkenningen nemen twee vormen aan:

- Enerzijds maakt het secretariaat studies op en levert het briefings aan bij actuele ontwikkelingen in of in verband met het omgevingsbeleid.
- Anderzijds organiseert het secretariaat hoorzittingen op werkgroepsniveau, evenementen of studiedagen.

Over de in 2021 doorgevoerde verkenningen wordt hierna per thema verslag gegeven.

1.4 Adviezen

In principe staan adviezen centraal in de output van de Minaraad. Het gaat om in de plenaire raad vastgestelde, beargumenteerde standpunten, in de vorm van voor publicatie vatbare documenten die gericht zijn aan de beleidsmakers, en dit met betrekking tot actuele beleidskwesties of beleidsvoornemens inzake milieu of natuur.

- Adviezen worden opgemaakt op vraag, of op eigen initiatief. In 2021 werden diverse op eigen initiatief vastgestelde-documenten gepubliceerd.
- De adviezen van de Minaraad worden in principe vastgesteld in raadszittingen – maar kunnen ook worden vastgesteld op basis van een gestructureerde schriftelijke procedure.
- Adviezen worden vastgesteld met unanimitieit – en dat is ook het streefdoel – of ze kunnen verdeelde passages bevatten. In dat laatste geval worden de onderscheiden standpunten naast elkaar geplaatst, met vermelding van de middenveldorganisaties die de ene of de andere visie onderschrijft.
- Een ander gegeven is dat de Minaraad sinds enkele jaren beslist heeft om zo weinig mogelijk overleg- en adviesenergie te laten wegsijpelen naar adviesvragen i.v.m. “concrete dossiers”: vragen in verband met complexe projecten, ruimtelijke uitvoeringsprojecten,... Deze adviesvragen werden dikwijls beantwoord met een brief-van-niet-advisering.

2 Werkveld “Klimaat en Energie”

2.1 Activiteiten van de werkgroep “Klimaat en Energie”

De nieuwe werkgroep Energie en Klimaat kwam zeven keer samen.

- De adviesvraag over het uniek loket energie- en renovatiepremie stond centraal op 10 maart 2021.
- Vier vergaderingen (6 september 2021, 23 september 2021, 30 september 2021 en 7 oktober 2021) werden besteed aan het advies omtrent bijkomende maatregelen klimaat.
- Voor de adviesvragen omtrent het verzamelbesluit en verzameldecreet werd op 18 november 2021 en op 24 november 2021 vergaderd.

Voor de instelling van de Werkgroep “Klimaat en Energie” in maart, fungeerde de toenmalige Werkcommissie Milieuhygiëne onder andere ook als de groep die energiebeleidskwesties behandelde. Deze werkgroep vergaderde in de eerste maanden van het jaar een 7-tal keer in verband met het eigen initiatief “gebiedsgerichte afstemming hernieuwbare energie”. De overige werkzaamheden werden voorbereid via schriftelijke processen en/of bilaterale contacten.

2.2 Verkenningen in het werkveld “Klimaat en Energie”

- Een eerste met succes doorgevoerde verkenning betrof de op 5 maart uitgebrachte [de studie n° 2021-03, Gebiedsgerichte afstemming hernieuwbare energie](#), opgemaakt door adviseur Stefanie Corens. De Minaraad aanvaardde het document als kennisbasis voor het gelijknamige advies.
- Op 5 mei maakte raadgever Stefanie Corens een interne Briefing nota n° 2021-012 op, betreffende de door VLAIO bestelde contextanalyse en *roadmap*-studie “**Naar een koolstofcirculaire en CO2-arme Vlaamse industrie**”.
- Op 1 juni stelde raadgever Stefanie Corens voor de raadsleden de interne Briefing nota n° 2021-013 op, met als voorwerp **de Europese Klimaatwet**: in hoofdzaak de schriftelijke weerslag van een door de EEAC-werkgroep Klimaat en Energie georganiseerde [online policy briefing](#) op 25 mei 2021.
- Op 15 oktober bracht de raadsorganisatie VVSG de hiervoor vermelde studie “**Gebiedsgerichte afstemming hernieuwbare energie**” uit in boekvorm. Dit leidde meteen tot [een afzonderlijke webinar](#).
- Op 14 september organiseerden Minaraad en VLEVA, met enig uitstel, [een extra webinar over het “Fit for 55”-pakket](#) dat de Europese Commissie op 14 juli gepubliceerd had. Het evenement van 14 september resulteerde in het door raadgever Stefanie Corens opgemaakte Briefing nota n° 2021-016, “**Verslag event Fit for 55-pakket**”, op dezelfde plaats verkrijgbaar.

2.3 Adviezen uit het werkveld “Klimaat en Energie”

In het kader van de werkveld Energie en Klimaat heeft de Minaraad in 2021, zeven adviezen geformuleerd.

- [Advies 2021|006](#), van 5 maart 2021 naar aanleiding van de studie “Gebiedsgerichte afstemming van hernieuwbare energie”. Met dit eigen initiatief, op basis van de jaarprogramma’s 2020 en 2021, ging de Minaraad in op de vraag hoe een versnelde uitbouw mogelijk zou zijn van zowel hernieuwbare energiebronnen (wind, zon, groene warmtebronnen, ...) als de bijhorende infrastructuur (transportnetten, power-to-X, batterijen, ...) – en dit rekening houdend met de voor Vlaanderen typische ruimtelijke en omgevingsbeperkingen. Het resultaat was een unaniem advies, van een 40-tal pagina’s, met aanbevelingen inzake de elementen die in de projectafweging moeten worden betrokken, de *multi-level-governance* die nodig is voor de uitrol van projecten, de nood aan een strategie gebaseerd op een kanskaart, de diverse financiële aspecten die in beeld komen en de voorwaarden voor het bekomen en het behouden van een voldoende maatschappelijk draagvlak.
- [Briefadvies 2021|008](#), van 11 maart 2021, over het decreet tot wijziging van het Energiedecreet van 8 mei 2009 en van de Vlaamse Codex Wonen van 2021, i.v.m. het uniek loket voor de woningrenovatie- en energiepremie. De adviesvraag werd gesteld door minister Zuhail Demir. In dit unanieme advies van een 5-tal pagina’s verwelkomde de Minaraad de creatie van dit uniek loket. Tegelijk wees de Raad op diverse administratieve en organisatorische hindernissen die nog genomen zouden moeten worden. Wat de reële effectiviteit van het renovatiepremiestelsel aangaat, vroeg de Raad bijstellingen om de beoogde doelgroepen beter te bereiken. Ook reikte de Minaraad suggesties aan om te komen tot een meer doelmatige en geïntegreerde elektronische overheidscommunicatie. Tot slot wees de Raad op het belang van een bredere milieufocus van het bouw- en renovatiebeleid, die rekening zou houden met de volledige levenscyclus van een gebouw.
- [Advies 2021|016](#), van 9 juni 2021, over de Ontwerpvisie “*Clean power for transport 2030*”, betreffende de uitrol van infrastructuur voor zero-emissie-voertuigen. Dit unanieme, 20 pagina’s tellende advies werd verleend op vraag van minister Lydia Peeters. De Minaraad vond het positief dat het bestaande CPT-actieplan versterkt en uitgebreid wordt tot een “visie CPT 2030” en verwelkomde de uitbreiding van het toepassingsgebied ervan. De Raad wees wel op enkele ontwikkelingen die ertoe zullen leiden dat de doelstellingen in de nabije toekomst nog regelmatig zullen moeten worden verscherpt. De Raad pleitte ervoor om, bij de afweging van beleidsalternatieven, de impact op het milieu en klimaat van diverse types transportmiddelen zo volledig mogelijk in beeld te brengen. Tot slot behandelde de Raad enkele technologische discussiepunten evenals de kwestie van mensen en middelen voor het voeren van dit beleid.
- [Briefadvies 2021|017](#), van 8 september 2021, over het ontwerp van besluit tot oprichting van een uniek loket voor de aanvraag en behandeling van bepaalde woon- en energiepremies. Dit beknopte en unanieme briefadvies kwam er op vraag van minister Zuhail Demir. De Minaraad onderschreef de voorgestelde bijsturen, en onder meer ook de bijkomende stappen op het vlak van integratie van de elektronische overheidscommunicatie i.v.m. gebouwen. De Minaraad vroeg wel om werk te maken van premies op maat van appartementsgebouwen en andere collectieve woonvormen, en ook om beter het verband te leggen met circulair materialen- en watergebruik. Ook herhaalde de Raad zijn vraag om de doelmatigheid van renovatie- en woonpremies verder te verbeteren. Tot slot pleitte de

Raad ervoor om het niet-productiegedeelte van de elektriciteitsfactuur terug te dringen, door de kosten gerelateerd aan het klimaatbeleid te doen financieren uit de begroting.

- [Advies 2021|014](#), van 14 oktober 2021, over het mogelijk bijkomende maatregelen klimaatbeleid naar aanleiding van het Europese pakket “Fit for 55”. Dit 58 pagina’s tellende advies kwam met unanimité tot stand, naar aanleiding van een beknopte adviesvraag vanwege minister Zuhail Demir. Na een beleidsmatige situering en een beschouwing over het begrippencomplex “bijkomende broeikasgasreducties op kostenefficiënte wijze” behandelde de Minaraad “een werf” voor alle niet-ETS-sectoren: gebouwen, niet-ETS-energie-opwekking, mobiliteit en transport, landgebruik en landbouw en industriële processen. De Raad wees ook op de hefboomen voor een geslaagd beleid: ruimtelijk beleid, infrastructuurbeleid, innovatiebeleid, circulaire economie en financieel beleid. Tot slot pleitte de Minaraad voor goede werkrelaties met de doelgroepen en met het lokale en federale klimaatbeleid, gebaseerd op heldere afspraken.
- [Briefadvies 2021|028](#), van 2 december 2021, over het ontwerp tot wijziging van het Energiebesluit van 19 november 2010, wat betreft de sociale en de REG-openbare-dienstverplichtingen. Dit beknopte briefadvies kwam tot stand op vraag van minister Zuhail Demir. De Raad schaarde zich achter het doel om na te gaan hoe de digitale meter beter benut zou kunnen worden door de consument, maar vroeg wel om een kerntakendebat te voeren opdat de netbeheerder zich zou concentreren op zijn kerntaak: een goed werkend distributienet. De Raad herhaalde zijn vraag om de financiering van de sociale- en REG-openbare-dienstverplichtingen uit de elektriciteitsfactuur te halen. Als mogelijkheden hiertoe wees de Raad op (1) het overhevelen van deze last naar de algemene middelen en op (2) een herverdeling van deze last over diverse energievectoren (niet alleen aardgas, maar ook stookolie, LPG, kolen en elektriciteit). Deze heroriëntatie mag niet ten nadele zijn van de sociale doelgroep.
- [Briefadvies 2021|029](#), van 2 december 2021, over het ontwerp tot wijziging van het Energiedecreet van 8 mei 2009 in functie van het fit-for-55 pakket. Dit 6 pagina’s tellende briefadvies werd met consensus verleend op vraag van minister Zuhail Demir. Wat de woningrenovatie betreft, vroeg de Raad om de verplichte renovatie te koppelen aan het doen opstellen van een nieuw EPC, met zowel een gefaseerde als een totale aanpak van een individueel woningrenovatieplan op lange termijn. De Raad schaarde zich achter het wegvallen van de solidarisering van de kost van aansluiting op het aardgasnet, op voorwaarde dat er een rollend fonds voor steun aan energie-investeringen zou komen voor gezinnen die het moeilijk hebben. Tot slot was de Raad van mening dat de voorgenomen Vlaamse aardgasheffing de aanleiding kon zijn om het debat over een algehele taks-shift op Vlaams niveau aan te gaan.

3 Werkveld “Materialen en Circulaire Economie”

3.1 Activiteiten van de werkgroep “Materialen en Circulaire Economie”

De werkgroep Circulair en materialen telde vijf vergaderingen in 2021. De data zijn 22 april 2021, 27 augustus 2021, 9 september 2021, 10 september en 1 oktober 2021.

- Op 22 april gaf OVAM een toelichting over de conceptnota “op weg naar circulair bouwen” gevolgd door de inbreng van diverse stakeholders en een vraag- en antwoordronde.
- Op 27 augustus 2021 was er opnieuw een toelichting van OVAM over het beleidsprogramma “op weg naar circulair bouwen” en nadien was er een bespreking over de gezamenlijke adviesaanpak.
- Op 9 september 2021 besprak de werkgroep een ontwerpadvies over beleidsprogramma.
- Op 10 september 2021 was het ontwerpadvies VSDO4 het onderwerp van de werkgroepsbijeenkomst.
- Op 1 oktober 2021 waren de ontwerpadviezen wijziging Bodem- en Materialendecreet en beleidsprogramma “op weg naar circulair bouwen” het voorwerp van de vergadering.

Voor de instelling van de Werkgroep “Materialen en Circulaire Economie” in maart, fungeerde de toenmalige Werkcommissie Milieuhygiëne als de groep die deze beleidskwesties behandelde. De werkcommissie Milieuhygiëne vergaderde aldus tweemaal ter voorbereiding van het advies over VLAREMA 8. De overige werkzaamheden werden voorbereid via schriftelijke processen en/of bilaterale contacten.

3.2 Verkenningen in het werkveld “Materialen en circulaire economie”

- Op donderdag 21 januari organiseerden VLEVA en Minaraad samen hun zesmaandelijke [webinar](#), met deze keer als verdiepingsthema het **Europese Actieplan Circulaire Economie – “Waar moet Vlaanderen op inzetten?”**. Van dit gebeuren is er [een afzonderlijk verslag](#) gemaakt.
- Op 22 maart kwam de interne Briefing nota n° 2021-005 uit, van de hand van raadgever Pieter Noens, en over de **indicatoren i.v.m. de EU industriestrategie** die in ontwikkeling zijn. Deze briefing was gebaseerd op notities uit een CEPS-event “Een kompas voor de EU economie: welke indicatoren voor de geactualiseerde industriële strategie?”.
- Op 6 april volgde dan de interne Briefing nota n° 2021-008, door raadgever Pieter Noens, over de eerste (Nederlandse) **Integrale Circulaire Economie Rapportage (ICER)**.
- Op 22 april organiseerde het secretariaat van de Minaraad, ter ondersteuning van de lopende consultatie van OVAM, een hoorzitting in werkgroepsverband over het aankomende **Beleidsprogramma Circulair Bouwen**.
- Op 29 april werkte raadgever Pieter Noens een interne Briefing nota af, n° 2021-011, met als inhoud een situering en de schriftelijke weerslag van dit evenement over het **Beleidsprogramma circulair bouwen**.

- Op 15 oktober maakte secretaris Jan Verheeke, in de vorm van interne briefing n° 2021-017 een overzicht op van beschikbare **cijfers i.v.m. bouwen** in Vlaanderen, ter voorbereiding van het in opmaak zijnde advies over het beleidsprogramma op weg naar circulair bouwen.

3.3 Adviezen uit het werkveld “Materialen en Circulaire Economie”

Wat de werkveld materialen en circulaire heeft de Minaraad in de loop van 2021, vier adviezen uitgebracht.

- [Advies 2021|005](#), van 28 januari 2021, over wijzigingsbesluit “VLAREMA 8”. Dit 20 pagina’s tellende advies werd samen met de SERV tot stand gebracht op vraag van minister Zuhail Demir. Het ontwerpbesluit bevatte een reeks onderwerpen. De Raden gingen onder meer in op de invoering van de verplichte sloopopvolging voor grotere werven, maar vroegen om in overleg met de actoren te onderzoeken hoe een werkbaar traject zou kunnen leiden tot sloopopvolging voor alle werven. Dit streven zou gepaard moeten gaan met een traject voor het invoeren van een materialenpaspoort en met de nodige administratieve vereenvoudiging. Voor het overige ging de Minaraad in op de reeds ingevoerde regeling m.b.t. de aanvaardingsplicht voor matrassen, op de beleidskeuze voor bronsortering bij afvalinzameling, en op de zelfbeoordelingsprocedure bij de bepaling wanneer een materiaal moet aangemerkt worden als afval of als grondstof.
- [Briefadvies 2021|014](#), van 2 juni 2021, over het ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering i.v.m. de toekenning van steun aan ondernemingen om materiaalkringlopen te sluiten. Dit consensusadvies telde een 5-tal pagina’s, en kwam tot stand op vraag van minister Zuhail Demir. De Minaraad ondersteunde het met dit besluit in te stellen steunmechanisme in het kader van het Relanceplan “Vlaamse Veerkracht” en de ambitie om Vlaanderen uit te bouwen tot “recyclagehub”. De Minaraad ging in op de kansrijkheid van de maatregel, op het te verwachten macro-effect, op het bereik, op de complementariteit met andere mechanismen, op de voorwaarden, op de financiële drempel en, uitvoeriger, op de beoordelingscriteria. Wat dit laatste betreft, vroeg de Minaraad onder meer om een passend gewicht te verlenen aan de milieu-impacts die een investeringsproject kan genereren.
- [Advies 2021|025](#), van 14 oktober 2021, over het ontwerpprogramma “*Op weg naar circulair bouwen*”. Dit ong. 25 pagina’s tellende advies werd met consensus verleend, en dit op vraag van OVAM, in uitvoering van het Materialendecreet. De Raad schaarde zich achter de algemene accentverschuiving richting circulaire economie en apprecieerde het goed doorgesproken karakter van dit ontwerpprogramma – maar pleitte wel voor een passende cijfermatige onderbouwing. Bij de uitrol van dit programma zouden het sociale aspect, het business-aspect en het arbeidsaspect goed voor ogen moeten worden gehouden. Verder onderschreef de Raad de gestelde doelen en becommentarieerde de Raad de diverse werven die worden gelanceerd. De Raad onderschreef de voornemens inzake de verdere uitbouw van het materialenpaspoort en wat betreft het in het vooruitzicht gestelde M-peil.
- [Advies 2021|026](#), van 14 oktober 2021, over het ontwerp van decreet tot wijziging van diverse bepalingen in het Bodemdecreet en het Materialendecreet. Dit beknopte briefadvies werd samen met de SERV vastgesteld, op vraag van minister Zuhail Demir. De Raden hadden geen concrete opmerkingen in verband met de voorgelegde opfrissing van verwijzingen die doorgevoerd worden in het Bodemdecreet. In hun briefadvies gingen de raden wel in op de

voorgestelde wijzigingen aan het Materialendecreet, meer bepaald: (1) de definitie van “asbestveiligheid” en de samenstelling van de Sectorraad Asbest; (2) de afstemming van het informatiebeheer op GDPR-regelgeving en (3) de uitbreiding van UPV op *online* verkoop. Dit laatste vonden de Raden positief omdat dit een meer gelijk speelveld kan stimuleren tussen online en offline handel, iets waar de Raden al op hadden aangedrongen in een eerder advies.

4 Werkveld “Water en Ruimte”

4.1 Activiteiten van de Werkgroep “Water en Ruimte”

De werkgroep Water vergaderde in 2021 vijf keer. De data zijn 2 maart 2021, 9 juli 2021, 9 september 2021, 2 december 2021 en 23 december 2021.

- Op 2 maart 2021 stond het ontwerp SGBP III centraal.
- Op 9 juli 2021 was dit de briefing nota EU adaptatiestrategie.
- Op 9 september 2021 waren dit de adviezen diverse bepalingen waterwetgeving en bufferstroken naast waterlopen.
- Op 2 december 2021 was dit de klankbordgroep CIW.
- Op 23 december 2021 de opvolging klankbordgroep CIW en de bespreking van het jaarprogramma 2022.

Voor de instelling van de Werkgroep “Water en Ruimte” in maart, fungeerde de toenmalige Werkcommissie Milieuhygiëne als de groep die onder meer ook waterbeleidskwesties behandelde. Deze werkgroep vergaderde in de eerste maanden van het jaar zeven keer ter voorbereiding van het advies SGBP III, en éénmaal i.v.m. de advisering over het Scheepvaartdecreet. De overige werkzaamheden werden voorbereid via schriftelijke processen en/of bilaterale contacten.

4.2 Verkenningen in het werkveld “Water en Ruimte”

- Met Briefing nota n° 2021-004 produceerde secretaris Jan Verheeke op 11 maart, als bijdrage tot de voorbereiding van het advies over het ontwerp SGBP III, een overzicht van wat er in dat ontwerp te vinden was aan beleidsacties inzake **groenblauwe infrastructuur**. Deze briefing is samen met het advies SGBP III gepubliceerd.
- Op 30 maart belegden VLEVA en Minaraad [een extra event](#) met als bedoeling een balans op te maken van het succes of falen van de **Richtlijn voor stedelijk afvalwater** – en met een poging om 30 jaar vooruit te kijken. Over dit event werd een afzonderlijk verslag opgemaakt door raadgever Wim Van Gils.
- Met de Briefing nota n° 2021-014 vatte raadgever Wim Van Gils op 19 juli de belangrijkste elementen samen van de **Europese adaptatiestrategie**, als voorbereiding voor een eventuele adviesvraag over de op te maken Vlaamse adaptatiestrategie.

- Op 16 december organiseerde de Minaraad – raadgever Wim Van Gils – ter gelegenheid van haar 30ste verjaardag een webinar/colloquium “**Adaptatie – zowel infrastructuur als beleidscultuur**”.
- Op 22 december bracht raadgever Wim Van Gils over dit **colloquium adaptatie een verslagnota** uit, in de vorm van Briefing nota n° 2021-018.

4.3 Adviezen uit het werkveld “Water en Ruimte”

Voor deze werkveld formuleerde de Minaraad vijf adviezen waarvan één op eigen initiatief .

- [Briefadvies 2021|004](#), van 28 januari 2021, over het Scheepvaartdecreet. Dit 5 pagina’s tellende briefadvies kwam met consensus tot stand naar aanleiding van een vraag van Lydia Peeters. De Raad vroeg om te motiveren waarom met dit ontwerpdecreet wordt gekozen voor een principiële monofunctionele aanpak voor de functie scheepvaart, terwijl integraal waterbeleid net uitgaat van de multifunctionaliteit van waterlopen. Bij de voorgestelde wijziging aan het systeem van captatievergoeding – de vergoeding die men moet betalen wanneer men water onttrekt uit de waterloop – stelde de Raad voor om die regeling te schrappen en in te zetten op een verbeterde afstemming van het waterprijnsbeleid (drinkwater, grondwater, oppervlaktewater). Voor de situaties waarbij er concrete captatiebeperkingen worden opgelegd, vroeg de Raad tenslotte om de adviesfunctie van de CIW en de coördinerende rol van de gouverneurs wettelijk te verankeren.
- [Advies 2021|007](#), van 11 maart 2021, over het ontwerp 4de stroomgebiedsbeheerplannen 2022 – 2027 (SGBP4). Dit 72 pagina’s tellende consensusadvies stelde de Minaraad vast samen met de SERV en de SALV, en dit op vraag van de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid. De Raden betreurden het verlaagde ambitieniveau van SGBP4 en schoven zes hefboomen naar voor: (1) realisatie van de doelstellingen van het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen; (2) tempoversnelling in uitbouw van blauwgroene infrastructuur; (3) verbetering van *governance* en financiering van waterzuivering; (4) doorwerking van de doelen in het erosiebeleid, Mestactieplan en Gemeenschappelijk landbouwbeleid; (5) integrale aanpak van diffuse bronnen en (6) een strategische en beter geïntegreerde aanpak van het probleem van waterschaarste en droogte. Hierbij formuleerden de Raden telkens aanbevelingen i.v.m. prioriteiten, maatregelenprogramma en randvoorwaarden.
- [Advies 2021|013](#), van 31 mei 2021, wijzigingsbesluit “VLAREM II” i.v.m. grondwaterwinningen en bronbemalingen. Dit beknopte briefadvies werd samen met SERV en SALV vastgesteld. De raden ondersteunden de voorgestelde aanpak inzake grondwaterwinningen waarbij debietmeting in principe ook verplicht gesteld zou worden bij niet-heffingsplichtigen. Ze onderschreven het belang van de erkende boorders en de hen opgelegde verplichtingen zoals digitale melding, het verlenen van informatie aan de opdrachtgever en de *GPS-tracking*, zodat een betere lokalisatie mogelijk wordt van de winning. Ook schaarden de Raden zich achter de aanpak van bronbemalingen, met de cascadebenadering die gericht is op de beperking van het oppompen van water. Tot slot vonden de raden het, met het oog op het waterhergebruik, een goede zaak dat het mogelijk wordt om onder bepaalde voorwaarden in de vergunning ook lozingsvrachten aan te vragen.

- [Advies 2021|022](#), van 16 september 2021, over het ontwerp van decreet tot diverse wijzigingen in de waterwetgeving. Het 15 pagina's tellende advies werd samen met SERV en SALV vastgesteld, op vraag van minister Zuhal Demir. De Raden gingen in op (1) de omzetting van de Europese Verordening inzake hergebruik van water, (2) de bijstelling van de wetgeving inzake de informatieplicht en de watertoets en (3) de toevoeging van bepalingen vanwege het zgn. Wezer-arrest. Bij het eerste hadden de Raden enige reserves bij de benadering om de scope van het waterhergebruik breder op te vatten dan wat de Verordening oplegt. Bij het tweede ondersteunden ze de voorgestelde wijzigingen evenals de ambitie om door aangepaste kaarten de reële kans op overstromingen zo goed mogelijk in beeld te brengen. Bij het derde vroegen de raden onder meer om het decreet aan te passen, in lijn met artikel 4.7. van de Kaderrichtlijn Water.
- [Advies 2021|023](#), van 16 september 2021, over de bufferstroken langs waterlopen. Dit 20 pagina's tellende consensusadvies werd samen met de SALV opgemaakt, op vraag van minister Zuhal Demir. Tegen de achtergrond speelde een aangekondigde verandering in de definitie van "waterlichamen" in onder meer het Decreet Integraal Waterbeleid. De raden kaderen hun advies in een ecosysteembenadering, en gaven weer wat hen in dit verband bekend was over de effecten van bufferstroken. De Raden herhaalden hun vraag naar de opmaak van een ex-ante beoordeling en vroegen om de maatschappelijke actoren te betrekken bij de belangrijkste *milestones* in het proces. In aanloop hiertoe vroegen om een objectivering van de kosten en baten, en daarbij ook de kansen in beeld te brengen, via een SWOT benadering. De Raden wezen op de relaties met de milieudoelstellingen uit de Kaderrichtlijn Water en op kansen voor synergiën.

5 Werkveld "Hinder- en Luchtbeleid"

5.1 Activiteiten van de werkgroep "Hinder en Lucht"

De werkgroep Hinder en Lucht vergaderde zes keer.

- Op 27 mei 2021 was er een toelichting over de ontwerpvisie clean power for transport.
- De vijf andere vergaderingen, in het late najaar, waren gewijd aan de adviesvraag met betrekking tot extra maatregelen voor luchtbeleid.

De overige werkzaamheden werden voorbereid via schriftelijke processen en/of bilaterale contacten.

5.2 Verkenningen in het werkveld "Hinder en Lucht"

- Op 6 juli organiseerden VLEVA en de Minaraad hun [zesmaandelijkse webinar](#) over Europese milieu-actualiteit, met als dieptethema het **Europese actieplan "Zero Pollution"**. De heer Bavo Peeters van de Europese Commissie (DG Milieu) verzorgde de keynote over het *EU-actieplan zero pollution*.
- Op 8 juli zette raadgever Francis Noyen de notities van het event om in een Briefing nota n° 2021-015, "Notities webinar 6 juli 2021 – **Zero Pollution Actieplan**".

- Tijdens het werkjaar werd ook nog ingezet op een verkenning in verband met de programmatische aanpak stikstofdepositie, zonder dat dit evenwel tot de vaststelling van een definitief kennisdocument heeft geleid.

5.3 Adviezen uit het werkveld “Hinder en Lucht”

In dit werkveld werd er één advies vastgesteld.

- [Advies 2021|030](#), van 23 december 2021, over maatregelen voor reductie van luchtverontreinigende emissies (stikstofoxiden en fijn stof). De Minaraad, SALV en SERV stelden dit 30 pagina’s tellende advies vast op verzoek van minister Zuhal Demir. Om de NO_x-uitstoot van de transportsector te reduceren pleitten de Raden voor (1) een krachtige implementatie van het Luchtbeleidsplan 2030, (2) een vergroening van de voertuigvloot, i.e. een hoger aantal zero-emissievoertuigen (ZEV), en (3) het drukken van het aantal gereden (emissierijke) kilometers door de invoering van een slimme kilometerheffing voor alle voertuigen. Voor de uitfasering van vervuilende houtkachels vroegen de Raden in te zetten op het benutten van sleutelmomenten, zoals de verkoop van een woning, met het oog op grondige energetische renovatie. Tot slot wezen de Raden op het belang van goede monitoring, gedegen beleidsevaluatie en voldoende kritische massa aan personeel met expertise.

6 Werkveld “Biodiversiteit en Ecosystemen”

6.1 Activiteiten van de werkgroep “Biodiversiteit en Ecosystemen”

De werkgroep Biodiversiteit en ecosystemen telde elf bijeenkomsten.

- De vergaderingen van 5 maart 2021, 10 maart 2021, 19 maart 2021 en 25 maart 2021 werden besteed aan het eigen initiatief semi-natuurlijke koolstofopslag.
- Vervolgens stond blauw groene infrastructuur centraal op 26 april 2021, 3 juni 2021 en 17 juni 2021.
- De laatste vier vergaderingen (26 augustus 2021, 9 september 2021, 20 oktober 2021 en 10 november 2021) stonden diverse advieskwesties op de agenda (IHD IJzervallei, wolfwerende maatregelen, Bosuitbreidingsdecreet en geïntegreerd verslag soortenschade).

Voor de instelling van de Werkgroep “Biodiversiteit en Ecosystemen” in maart, fungeerde de toenmalige Werkcommissie “Open Ruimte” als de groep die deze beleidskwesties behandelde. Deze Werkcommissie kwam, in de eerste maanden van 2021, drie keer virtueel samen. Telkens was het onderwerp het eigen initiatief semi-natuurlijke koolstofopslag. De overige werkzaamheden werden voorbereid via schriftelijke processen en/of bilaterale contacten.

Aan dit werkveld “Biodiversiteit en Ecosystemen” zijn ook een drietal Permanente Werkcommissies (PWC’s) verbonden: i.v.m. Bosbeleid, i.v.m. Jachtbeleid en i.v.m. Natuurbeleid. Deze hebben een decretale basis en kennen een samenstelling die veeleer los staat van deze van de Minaraad. Adviesonderwerpen die inhoudelijk aansluiten bij taak van PWC, moeten in principe eerst binnen die commissie bediscussieerd worden, vooraleer er een voorontwerp aan de gewone werkcommissie wordt voorgelegd.

De werkzaamheden van de P.W.C.'s laten zich als volgt samenvatten:

- De PWC Bosbeleid, onder voorzitterschap van prof. Joris Van Acker, vergaderde vijf maal in 2021. De vergaderingen vonden plaats op 2 februari 2021, 6 april 2021, 1 juni 2021, 24 augustus 2021 en 9 november 2021. Het thema EU bossenstrategie kwam in elke vergadering aanbod. De andere onderwerpen waren de lokale houtverwerking, bos en adaptatie, de natuurbeheerplannen en de bosinventarisatie, het Bosuitbreidingsdecreet.
- De PWC Jachtbeleid, onder voorzitterschap van de heer Guy Valckx, vergaderde één keer in 2021 namelijk op 26 oktober 2021. Deze vergadering handelde hoofdzakelijk over de adviesvraag soortenschade.
- De PWC Natuurbeleid, onder voorzitterschap van raadslid Walter Roggeman, vergaderde geen enkele keer in 2021. Deze PWC werd wel uitgenodigd bij bepaalde vergaderingen van de werkgroep biodiversiteit en ecosystemen.

6.2 Verkenningen in het werkveld "Biodiversiteit en ecosystemen"

- Op 19 februari bracht raadgever Kathleen Quick de interne Briefing-nota, n° 2021-002 uit, met een recapitulatie van eerdere advisering over het beleidsinstrument **boscompensatie**, ter voorbereiding van eventuele nieuwe adviesverlening in dit verband.
- Op 24 februari zette Jan Verheeke zijn notities van het jaarlijkse *Forum for the Future of Agriculture* 2021 om in een interne Briefing nota, n° 2021-006.
- Op 1 april rondde raadgever Kathleen Quick haar studie af, [studie n° 2021-007](#), over **Koolstofopslag via (semi-)natuurlijke processen**.
- Op 13 april organiseerden de OESO en de EEAC samen [een webinar](#) over het recente OESO rapport "*better policies for food systems*". Secretaris Jan Verheeke zat deze webinar en het bijhorende debat voor.
- De interne Briefing nota n° 2021-010, van 14 april, betrof een weergave van dit webinar door Jan Verheeke, meteen ook een synthese van die bewuste OESO-studie "*better policies for food systems*".
- Op 27 mei belegden we een EEAC-werkgroepssessie over de stand van zaken van de hervorming van het Europese Gemeenschappelijk Landbouwbeleid, voorafgegaan door een Engelstalige briefing in dat verband.

6.3 Adviezen uit het werkveld "Biodiversiteit en ecosystemen"

De Minaraad bracht onder de noemer biodiversiteit en ecosystemen negen adviezen uit.

- [Advies 2021|010](#), van 1 april 2021, op eigen initiatief over koolstofopslag via (semi-)natuurlijke processen. Dit 15 pagina's tellende advies kwam tot stand op eigen initiatief, op basis van de jaarprogramma's 2020 en 2021. Met de Europese Verordening inzake landgebruik, veranderingen in landgebruik en bosbouw (de LULUCF-Verordening van 2018) werd landgebruik een onderdeel van het klimaatbeleid. De vraagstelling van het advies was hoe hierop beleidsmatig ingespeeld moest worden. De Minaraad ging in op de nood aan actuele en geharmoniseerde data, op de vereiste doorlichting van regelgeving om aan te sluiten bij deze Europese ontwikkeling, en op de mogelijke introductie van een Vlaamse koolstofmarkt

en de randvoorwaarden hierbij. Algemeen wees de Raad op het belang van het behoud van bestaande koolstofvoorraden en van het verhogen van deze voorraden via landgebruik, aangezien bodemprocessen over het algemeen veel tijd vereisen.

- [Briefadvies 2021|011](#), van 20 mei 2021, over het ontwerpbesluit tot wijziging van de regeling inzake de toegankelijkheid van bossen en natuureservaten, met name het principiële toestaan van de vrije uitloop van assistentiehonden. Dit beknopte briefadvies kwam tot stand op vraag van minister Zuhair Demir. Algemeen onderstreepte de Minaraad het belang van voldoende natuur op wandelafstand, en erkende de Raad het belang van assistentiehonden voor mensen met een beperking. Toch schaarde de Raad zich niet achter de gevraagde uitzondering, om vier redenen: (1) de bestaande mogelijkheid tot instelling van afgebakende hondenzones in reservaten en bossen, (2) de negatieve impact van loslopende honden op de biodiversiteit; (3) het gegeven dat andere hondeneigenaars er toe geneigd zullen zijn om ook hun honden vrij te laten rondlopen en (4) het feit dat in de meeste toegankelijkheidsregelingen staat dat alle honden aangelijnd moeten worden.
- [Briefadvies 2021|012](#), van 20 mei 2021, over het ontwerpbesluit voor subsidiëring van het geïntegreerd natuurbeheer, wat betreft inrichtingen en aankopen in het kader van natte natuur. Deze adviesvraag werd gesteld door minister Zuhair Demir, en leidde tot een beknopt briefadvies. Op zich verwelkomde de Minaraad de voorgestelde wijzigingen. Meer algemeen herinnerde de Minaraad aan een samen met de SALV uitgebracht advies over het geïntegreerd natuurbeheer, waarbij beide raden vroegen naar een voortschrijdende evaluatie, telkens na één werkingsjaar, tot een volledige beleidscyclus is afgerond, en dit vanwege het ingrijpend karakter van de toen doorgevoerde wijzigingen. Een dergelijke evaluatie werd destijds evenwel niet in het besluit verankerd. De Minaraad herhaalde deze vraag, alsook de vraag naar de opmaak van een algemeen evaluatierapport dat voor advies aan de Raad zou kunnen worden voorgelegd.
- [Advies 2021|015](#), van 7 juni 2021, over wijzigingsbesluit “VLAREM II”, met name betreffende de kwestie inrichtingen met schildpadden. Met dit briefadvies ging de Minaraad op vraag van minister Zuhair Demir specifiek in op de kwestie van het al of niet vrijstellen van het houden van schildpadden van meldings- of vergunningplicht. De Raad was het niet eens met de inschatting dat het houden van schildpadden per definitie geen gevaar zou vormen voor de omgeving en wees op de risico’s voor bijtletsels, Salmonella en (vooral) het invasief karakter van een aantal soorten, met risico’s voor de biodiversiteit. Om die reden stelde de Raad voor om de lijst van “gevaarlijke” dieren (volgens VLAREM II) uit te breiden op basis van een criterium i.v.m. de risicobeoordeling van het invasief karakter van de besproken soorten en om deze lijst ook voor schildpadden te blijven gebruiken als criterium voor het al of niet vergunning-plichtig stellen.
- [Briefadvies 2021|018](#), van 8 september 2021, inzake het ontwerpbesluit houdende vaststelling van de instandhoudingsdoelstellingen voor de speciale beschermingszone IJzervallei. De Minaraad stelde dit beknopte briefadvies vast samen met de SALV. Deze zaak was in 2016 al uitvoerig besproken door de maatschappelijke partners – het dossier op zich leidde dus adviesmatig niet tot aanbevelingen. De Raden namen de gelegenheid wel ten baat om te wijzen op de verplichting dat (1) de Minaraad jaarlijks een verslag zou krijgen inzake de prioriteiten voor de diverse gebieden en de in dat verband genomen

instandhoudingsmaatregelen en dat (2) de verslagen die overgemaakt worden aan de Europese Commissie ook aan de Minaraad voor advies moeten worden voorgelegd. Ook verwezen de Raden naar het Vlaams Natura 2000-programma dat liep van 2016 tot 2020, en waarvan nu dus een bijstelling aan de orde zou zijn – wat is de stand van zaken in dit verband?

- [Advies 2021|019](#), van 16 september 2021, inzake het ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering houdende subsidiëring van wolfwerende maatregelen. De Minaraad en de SALV brachten gezamenlijk dit 3 pagina's tellende briefadvies uit, op vraag van minister Zuhal Demir. De Raden waren positief over de voorgestelde regeling, en vonden het ook positief dat hieraan een uitvoerige bespreking aan vooraf was gegaan in het Wolvenplatform. De Raden vroegen nu wel om in dit platform ook een discussie te laten voeren over de evolutie van het jachtgedrag van de wolvenroedel, en dit tegenover de achtergrond van het bestaande "Interventieprotocol probleemsituaties wolf". Ook vroegen de Raden om in dit platform te bespreken onder welke voorwaarden en op welke termijn er een koppeling zou kunnen gelegd worden met het vergoeden van schade door aanvallen van de wolf (Soortenschadebesluit).
- [Advies 2021|021](#), van 16 september 2021, inzake het zgn. Bosuitbreidingsdecreet. De Minaraad verleende dit 10 pagina's tellende consensusadvies op vraag van minister Zuhal Demir. Wat voorlag strekte in hoofdzaak tot een reeks decretale ingrepen voor een betere bescherming van bossen e natuur in openbare domeinen. Vanuit het gegeven dat de ambitieuze bosdoelstellingen van het regeerakkoord leiden tot twee spanningsvelden (één tussen bos en andere landgebruiksfuncties en één van spanningen tussen de diverse functies die aan bossen toegeschreven worden), concludeerde de Raad dat er een Vlaamse overkoepelende langetermijnvisie inzake bos nodig is. Bij boscompensatie was de Minaraad van mening dat wat voorligt al een grondiger ingrijpen is in de regelgeving dan tot op heden gebeurde, maar dat hiermee niet alle knelpunten en spanningsvelden worden opgelost. Binnen het korte tijdsbestek van dit adviesproces was het evenwel niet mogelijk om een optie naar voor te schuiven die door alle raadsactoren werd gedragen.
- [Advies 2021|027](#), van 18 november 2021, inzake het Geïntegreerd verslag soortenschade. De Minaraad stelde dit 15 pagina's tellende advies vast, samen met de SALV, op vraag van minister Zuhal Demir. De Raden waren van mening dat het voorgelegde verslag weliswaar beantwoordde aan het Soortenschadebesluit, maar dat er meer feitenmateriaal nodig zou zijn om tot een integrale beleidsevaluatie te komen. In ruimer perspectief vonden de Raden dat een en ander bekeken diende te worden in het kader van het soorten(schade)- en jachtbeleid. Voor de Europees beschermde soorten zouden de schade- en beheerkwesties bij voorkeur besproken moeten worden in overlegplatformen, met het oog op integrale aanpak. De Raden verwezen ook naar het initiatief van de Minaraad uit 2017, inzake de opmaak van beheerdoelen voor jachtwildsoorten, als middel om met de doelgroepen tot overeenstemming te komen over het openen of sluiten van de jacht
- [Briefadvies 2021|031](#), van 23 december 2021, aangaande de wijziging van het besluit betreffende het verbod op het gebruik van warrelnetten en kieuwnetten in de Vlaamse strandzone. De Minaraad verleende dit beknopte briefadvies op vraag van minister Zuhal Demir. Het ontwerpbesluit stelde beperkte wijzigingen voor aan de bestaande regelgeving

inzake warrelnetten. In dit advies ondersteunde de Raad de doelstelling om de bestaande regelgeving inzake de warrelnetten beter handhaafbaar te maken en zo het risico op vangst en doding van de bruinvis en andere zeezoogdieren verder te beperken. De Raad bestempelde de ingreep als een noodzakelijk gevolg is van de verplichtingen die voortvloeien uit de bescherming van de bruinvis onder de Habitatrichtlijn. De Raad vroeg wel om voldoende aandacht te hebben voor de handhaving, onder andere door opleidingen en goede afspraken tussen de verschillende instanties.

7 Werkveld “Regelgeving en *Governance*”

7.1 Activiteiten van de Werkgroep “Regelgeving en *governance*”

De werkgroep Regelgeving en *Governance* telde vier vergaderingen.

In twee gevallen ging het om virtuele bijeenkomsten waarin toelichtingen gegeven werden door het departement Omgeving over een of ander onderwerp.

- Zo was er op 1 april 2021 een voorstelling over de langetermijnvisie onderzoek van het departement Omgeving.
- Op 20 mei 2021 kreeg de werkgroep een toelichting over de modernisering van het traject M.E.R. Vlaanderen.
- Op 8 juli was er een door de SERV belegde werkvergadering, die werd besteed aan het advies over VSDO4.
- Op 10 september ging er een overlegmoment door inzake informatie bij inspraak in het omgevingsbeleid.

De overige werkzaamheden werden voorbereid via schriftelijke processen en/of bilaterale contacten.

7.2 Verkenningen in het werkveld “Regelgeving en *Governance*”

- Als eerste was er op 11 januari een interne Briefing nota n° 2021-001, waarin secretaris Jan Verheeke een overzicht gaf van de **Europese ontwikkelingen** die er toe zouden doen voor Vlaams omgevings-, klimaat- en energiebeleid in 2021.
- Op 7 april werd de interne Briefing n° 2021-009 afgewerkt door secretaris Jan Verheeke. Het betreft de verslagnotitie van een gedachtewisseling van 1 april 2021 over de **Langetermijnvisie Onderzoek 2020-2030** van het Departement Omgeving.

7.3 Adviezen uit het werkveld “Regelgeving en *Governance*”

Onder de noemer van de werkveld Regelgeving zijn in 2021, drie adviezen uitgebracht.

- [Briefadvies 2021|003](#), van 21 januari 2021, inzake het voorontwerp van decreet tot opheffing van bepaalde administratieve beroepsmogelijkheden. Dit beknopte briefadvies werd verleend op vraag van minister Zuhal Demir. Wat voorlag was een voorstel om een aantal administratieve beroepsmogelijkheden te schrappen die voorzien zijn in het Bodemdecreet, het Mestdecreet en het Materialendecreeet. De Minaraad verzocht om aan de Raad van State

(Afdeling Wetgeving) te vragen of deze afschaffing niet de waarborg voor belanghebbende derden in het gedrang zou brengen om hun leefmilieu te beschermen. Voor de betrokken initiatiefnemers zou het opheffen van de administratieve beroepen betekenen dat men voor het aantekenen van beroep een procedure via de Raad van State moet opstarten; de vraag is dan of dit een gelijkwaardig alternatief is. De Minaraad vroeg dan ook dat er in een evaluatie van dit nieuwe systeem voorzien zou worden.

- [Briefadvies 2021|009](#), van 11 maart 2021, over de mededeling van de Europese Commissie in verband met het beginsel “geen ernstige afbreuk doen aan”, in relatie tot het Vlaams relanceplan. De Raad bracht dit 4 pagina’s tellende briefadvies uit op eigen initiatief. De Europese Verordening tot instelling van een (betalings-)faciliteit voor Herstel en Veerkracht bepaalt dat geen van de door een Lidstaat voorgestelde maatregelen ernstig afbreuk mag doen aan milieudoelstellingen in de zin van artikel 17 van de Taxonomieverordening. Op 12 februari 2021 bracht de Commissie een mededeling uit met richtsnoeren in dit verband. De Minaraad vroeg om op een tijdige, zorgvuldige en afgewogen manier werk te maken van de toets van de door Vlaanderen voorgestelde maatregelen, om te komen tot een versterkte bijdrage tot het beoogde duurzaam herstelbeleid en het vergroten van de kans op een goede beoordeling van het plan door de Commissie.
- [Advies 2021|020](#), van 16 september 2021, over het ontwerp van vierde Vlaamse Strategie Duurzame Ontwikkeling. Dit 24 pagina’s tellende consensusadvies werd verleend op vraag van minister-president Jan Jambon. In het eerste advieshoofdstuk ging de Minaraad in op de adequaatheid van de strategie in het licht van de eraan ten gronde liggende decreetbepaling. In het tweede hoofdstuk wees de Minaraad op de onderlinge verbondenheid van vier Transitieprioriteiten, met name “Circulaire Economie”, “Klimaat en Energie”, “Industrie 4.0.” en “Mobiliteit”, met als aanbeveling om die zo goed mogelijk te benaderen als een geïntegreerde agenda. In een derde hoofdstuk ging de Minaraad in op de financiering van de beoogde transities. De Raad pleitte er in dit verband voor om in te zetten op verdienmodellen die private investeringen zouden genereren richting duurzame ontwikkeling, en ook om te voorzien in een gericht publiek investeringsbeleid.

8 Externe fora of processen

Een representatie van de Minaraad nam, als expert, deel aan de volgende overlegprocessen, of volgde de verrichtingen van onder meer deze processen op:

- De Federale Raad voor Duurzame Ontwikkeling ([FRDO](#));
- De Stuurgroep bij het Natuurrapport ([NARA](#));
- De Stuurgroep bij het [Steunpunt Circulaire Economie](#);
- De Stuurgroep bij het [Steunpunt Milieu en Gezondheid](#).

Zoals in voorgaande jaren was de Minaraad actief lid van [de EEAC](#) – het *European Environment and Sustainable Development Advisory Councils Network*.

- Het secretariaat van de Minaraad verzorgde ook in 2021 het voorzitterschap van de “[WG Ecosystems](#)”. Samen met de OESO werd in april 2021 een seminarie georganiseerd “*on better*

policies for food systems". Sinds het einde van 2021 loopt er een overlegproces tussen diverse Europese adviesraden over de implementatie van de *Farm-to-Fork*-strategie.

- Het secretariaat van de Minaraad nam ook deel aan de verrichtingen van de “[WG Climate Change and Energy](#)” en leverde heel wat kennis aan voor de briefings die in de context van die werkgroep werden geproduceerd.
- Tot slot werd er, met een meerdaagse webinar, een “[WG Planetary Health](#)” opgericht. Het secretariaat van de Minaraad verzorgde het voorzitterschap van een van de dagdelen hiervan.

9 Financieel en personeelsbeheer

9.1 Financieel verslag

Sinds 1 juni 2009 is de Minaraad een rechtspersoon en is hij onderworpen aan het besluit van de Vlaamse Regering van 21 mei 1997 betreffende een geïntegreerde economische boekhouding en budgettaire rapportering voor de Vlaamse openbare instellingen en recent aan de Vlaamse Codex Overheidsfinanciën van 17 mei 2019 welke het Rekendecreet van 8 juli 2011 vervangen heeft.

De Minaraad dient jaarlijks zijn jaarrekening voor 31 maart neer te leggen bij het Departement Financiën en Begroting van de Vlaamse. Vanaf 2019 gebeurt deze neerlegging en rapportering via de digitale tool EMOE.

Sinds 2011 werkt de Minaraad samen met een extern boekhoudkantoor, met het oog op de eerste controle en afsluiting van de rekeningen en opmaak van het financieel jaarverslag. In 2019 werd het contract na een nieuwe uitbesteding (overheidsopdracht) opnieuw gegund aan hetzelfde kantoor als voorheen. Het kantoor controleert de rekeningen van de Minaraad en maakt mee de eindejaarsverrichtingen en correctieboekingen op, overloopt en analyseert de budgettering in verhouding met de uitgaven en brengt hiervan een afzonderlijk verslag uit.

Voor het jaar 2021 bedroeg de werkingsdotatie 1.156 K euro. De dotatie voor 2021 bedroeg 39 K euro meer dan deze van 2020 (i.e. 1.117 K euro). De ontvangen dotatie dekt alle personeels- en werkingskosten alsook de investeringen (zoals de aankoop van laptops, smartphones en de ontwikkeling van de website).

Op vlak van lonen en sociale lasten werd er voor ongeveer 8% meer begroot dan de uiteindelijke kost. Er werd 74 K euro minder uitgegeven dan begroot. Het overschot komt voornamelijk omdat niet alle functies in 2021 heel het jaar werden ingevuld. Het jaar werd beëindigd met 7 VTE's i.p.v. 9. 2 nieuwe aanwervingen staan gepland in het voorjaar van 2022. Ook was er een besparing op het woon- werkverkeer (geen verlenging van jaarabonnementen door coronacrisis).

Bij de werkingskosten (aankoop van niet duurzame goederen en diensten) werd 18% meer begroot dan de uiteindelijke kost. Dit komt eveneens voornamelijk door de coronacrisis. Bepaalde kosten zoals voor het fysiek organiseren van studiedagen en evenementen en kosten voor catering voor fysieke vergaderingen in het Herman Teirlinckgebouw vielen weg omdat

deze online via het internet werden georganiseerd. Zo werd het geplande fysieke evenement n.a.v. 30 jaar Minaraad verplaatst naar juni 2022 en werd er een online webinar georganiseerd waardoor de cateringkosten (walking dinner) en de huur van de locatie weg vielen. Ook op representatiekosten en reis- en verblijfskosten werd bespaard. Er werden immers geen conferenties in binnen- en buitenland bijgewoond.

Investeringsbetreffende de aankoop van nieuwe laptops, smartphones en een videoconferentiesysteem voor hybride vergaderen. Daarnaast werd er een budget voorzien voor investeringen betreffende immateriële goederen voor o.a. aankoop van licenties en software en voor aanpassingen en bijstellingen aan de website. Er werden echter in 2021 geen betekenisvolle immateriële investeringen gedaan; aan de website werden wel enkele technische aanpassingen doorgevoerd doorheen het jaar maar deze werden als werkingskosten beschouwd.

Voor het volledige jaar 2021 bedroegen de uitgaven 1.031 K euro. De Minaraad sloot het jaar af met een bedrijfseconomisch overschot van 125 K euro. Het budgettaire overschot bedroeg 129 K euro ofwel een overschot van ongeveer 11% t.o.v. de dotatie. Het resterende positieve saldo op 31 december 2021 werd mee overgedragen naar 2022.

Het uitgebreide financieel verslag en de volledige jaarrekening van het boekjaar 2021 kan steeds opgevraagd worden op het secretariaat van de Minaraad.

9.2 Personeelsbeheer

Het personeelsplan van het secretariaat van de Minaraad voorziet in 10 VTE statutaire personeelsleden. In 2021 was Sandra Sliwa niet actief werkzaam op het secretariaat. Pieter Noens heeft, vanwege een tijdelijke staffunctie bij OVAM, het secretariaat voor enige verlaten.

Bijlagen

Bijlage 1: De Minaraad als instelling

Oorsprong en wettelijke omgeving

De Strategische Adviesraad Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen (S.A.R. Minaraad) is gestoeld op het decreet van 30 april 2004 – dat een bijkomende titel XI invoerde in het Decreet van 5 april 1995 inzake algemene bepalingen voor het milieubeleid, inzake strategische advisering.

De gelijknamige rechtsvoorganger van de Minaraad was al in 1991 opgericht als adviesorgaan van de Vlaamse Regering, en werd met dat decreet van 2004 afgeschaft. Deze metamorfose paste binnen de logica van de na de eeuwwisseling doorgevoerde administratieve hervorming “*Beter Bestuurlijk Beleid*” (BBB). Op 1 juni 2009 trad het bewuste wijzigingsdecreet in werking.

Naast de bepalingen van het Decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen voor het milieubeleid, is de structuur en de werking van de Minaraad in hoofdzaak nog onderworpen aan het Bestuursdecreet van 7 december 2018.

Taakstelling

De kerntaak van de Minaraad bestaat, aldus art. 11.2.1., §1, aanhef, van het Decreet van 5 april 1995 houdende Algemene Bepalingen voor het Milieubeleid, in het “*uit eigen beweging of op verzoek*” uitbrengen van adviezen over (1) “*de hoofdlijnen van het milieubeleid of over het beleid betreffende het milieuaspect van duurzame ontwikkeling*”, over (2) “*voorontwerpen van decreet*” of (3) “*voorstellen van decreet*” “*met betrekking tot het milieubeleid of [...] met betrekking tot andere beleidsdomeinen, [maar] die aanzienlijke gevolgen hebben voor het milieu*”, over (4) “*ontwerpen van besluit van de Vlaamse Regering met betrekking tot het milieubeleid*”, alsook over (5) “*ontwerpen van samenwerkingsakkoorden*” of over (6) “*beleidsvoornemens, beleidsplannen en in voorbereiding zijnde regelgeving op het niveau van de Europese Unie*” – die beide laatste voor zover deze ontwikkelingen “*van strategisch belang voor het milieubeleid of voor het beleid betreffende het milieuaspect van duurzame ontwikkeling*” zijn.

Daarnaast moet de Minaraad ook bijdragen “*tot het vormen van een beleidsvisie*”, moet de Raad “*maatschappelijke en beleidsontwikkelingen*” volgen, en is de Raad er toe gehouden “*reflecties te leveren over de bij het Vlaams Parlement ingediende beleidsnota’s*”, dit alles voor zover deze zaken gaan “*over het milieubeleid of over het beleid betreffende het milieuaspect van duurzame ontwikkeling*”.

De Minaraad hoort deze opdrachten, aldus art. 11.2.1., §1, aanhef, van het Decreet van 5 april 1995 houdende Algemene Bepalingen voor het Milieubeleid, te vervullen “*vanuit het oogpunt van de doelstellingen en de beginselen, geformuleerd in art. 1.2.1.*” van datzelfde decreet.

Van haar kant is de Vlaamse Regering ertoe verplicht om advies in te winnen over: (1) de voorontwerpen van decreet die het milieubeleid aanbelangen; (2) de voorontwerpen van decreet die tot andere beleidsdomeinen behoren en aanzienlijke gevolgen kunnen hebben voor

het milieu; (3) de ontwerpbesluiten van de Vlaamse Regering die het milieubeleid aanbelangen én van strategisch belang zijn. Het is echter aan de Vlaamse Regering zelf om te bepalen welke besluiten van strategisch belang zijn.

Samenstelling

De Minaraad telt in principe 24 stemgerechtigde leden, die benoemd worden voor een periode van vier jaar – waarna er een algehele hersamenstelling volgt.

De wettelijke samenstelling van de adviesraad ziet er als volgt uit:

- Er zijn 18 vertegenwoordigers van het maatschappelijke middenveld:
- acht zetels voor de milieuverenigingen;
- zes zetels voor de sociaaleconomische organisaties die ook in de SERV vertegenwoordigd zijn;
- twee zetels voor de organisaties verbonden aan de open ruimte;
- twee zetels voor de socioculturele organisaties die belangen van consumenten en gezinnen vertegenwoordigen;
- Er zijn twee zetels voor de organisaties van de Vlaamse steden & gemeenten en de Vlaamse provincies;
- Er zijn vier zetels voorbehouden voor onafhankelijke deskundigen milieu- en natuurbeleid.

Bij de vertegenwoordigers van het maatschappelijk middenveld en van de lokale overheden wordt er telkens ook een plaatsvervanger aangeduid.

Voorzitterschap

Het is de Vlaamse Regering die de voorzitter verkiest uit de Raadsleden, en dit gebeurt jaarlijks. Wat dat betreft heeft de Vlaamse regering in 2009 een beurtrol ingesteld, aan de hand van een achtjarige cyclus. Afwisselend leveren de milieuverenigingen, de sociaaleconomische organisaties en de organisaties verbonden aan de open ruimte de voorzitter volgens het volgende patroon: (1) milieubeweging: de jaren 2010, 2012, 2014, 2016, 2018 en 2020; (2) sociaaleconomische organisaties: de jaren 2011, 2013, 2015, 2019 en 2021; (3) organisaties verbonden aan de open ruimte: het jaar 2017.

Werking

De werking van de S.A.R. Minaraad is, voor zover niet bepaald in de hiervoor vermelde decreten en besluiten, vastgelegd in een huishoudelijk reglement, dat vastgesteld werd door de Raad op 24 juni 2010. Hoofdzakelijk is dat de plenaire raadsvergadering steeds de eindbeslissingen neemt over adviezen en andere naar buiten te brengen documenten. Beslissingen worden zo mogelijk genomen met unanimititeit; in geval er geen consensus wordt bereikt, worden de tegengestelde opinies in het advies genoteerd. De Raad heeft ook de restbevoegdheid voor het geheel van de taakstelling van de Minaraad, en ziet toe op de wijze van uitoefening van gedelegeerde taken.

De agendabepaling van de Raadszittingen en het coördineren van de activiteiten van de werkcommissies gebeurt door het Dagelijks Bestuur. Het bestaat uit negen personen, die geselecteerd worden onder de Raadsleden op een wijze die analoog is aan de hiervoor vermelde beurtrol. Het Dagelijks Bestuur vergadert minstens tienmaal per jaar en beslist, in tegenstelling tot de Raad, steeds met unanimititeit.

Het voorbereiden van de ontwerpadviezen en de opvolging van beleidskwesties gebeurt binnen de werkcommissies. Ze staan in principe onder leiding van een door de Raad aangeduide werkcommissievoorzitter en zijn samengesteld uit raadsleden, plaatsvervangende Raadsleden en door hen aangeduide experts. Elke werkcommissie wordt bijgestaan door minstens één lid van het secretariaat.

Op grond van het oprichtingsdecreet bestaan er bovendien, sinds januari 2011, in principe zes permanente werkcommissies (PWC's). Het aantal leden per PWC is beperkt tot 16 personen. De Vlaamse Regering duidt de ene helft van de commissieleden aan op basis van hun specifieke deskundigheid en op grond van hun specifieke representativiteit voor het onderwerp dat binnen de PWC behandeld zal worden. De andere helft wordt benoemd door de Vlaamse Regering op voordracht van de Minaraad zelf. Adviesonderwerpen die inhoudelijk aansluiten bij taak van de Permanente Werkcommissie, worden eerst aan de Permanente Werkcommissie voorgelegd.

Bijlage 2: In 2021 opgestelde documenten

Adviezen vastgesteld in 2021

- Briefadvies van 21 januari 2021 inzake het voorontwerp van decreet tot wijziging van het Bodemdecreet van 27 oktober 2006, het Mestdecreet van 22 december 2006 en het decreet van 23 december 2011 betreffende het duurzaam beheer van materiaalkringlopen en afvalstoffen, wat betreft het opheffen van administratieve beroepsmogelijkheden
- Briefadvies van 28 januari 2021 over het Scheepvaartdecreet
- Advies van 28 januari 2021 over het ontwerpbesluit tot wijziging 8 VLAREMA
- Advies van 5 maart 2021 op eigen initiatief naar aanleiding van de studie “Gebiedsgerichte afstemming van hernieuwbare energie”
- Advies van 11 maart 2021 over het ontwerp stroomgebiedbeheerplannen (2022 – 2027)
- Briefadvies van 11 maart 2021 over het decreet tot wijziging van het Energiedecreet van 8 mei 2009 en van de Vlaamse Codex Wonen van 2021 in het kader van de woningrenovatiepremie
- Briefadvies van 11 maart 2021 naar aanleiding van de mededeling van de Europese Commissie in verband met het beginsel “geen ernstige afbreuk doen aan”, in relatie tot het Vlaams relanceplan
- Advies van 1 april 2021 Koolstofopslag via (semi-)natuurlijke processen
- Briefadvies van 20 mei 2021 over de kwestie van assistentiehonden in reservaten en bossen
- Briefadvies van 20 mei 2021 over het ontwerpbesluit subsidiëring van het geïntegreerd natuurbeheer, wat betreft inrichtingen en aankopen in het kader van natte natuur
- Advies van 31 mei 2021 Vlarem trein Grondwaterwinningen en bronbemalingen
- Briefadvies van 2 juni 2021 over het ontwerp van besluit tot vaststelling van de regels voor de toekenning van steun aan ondernemingen om materiaalkringlopen te sluiten
- advies van 7 juni 2021 over het ontwerp van besluit tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 1 juni 1995 houdende algemene en sectorale bepalingen inzake milieuhygiëne (enz.), met name betreffende de kwestie inrichtingen met schildpadden
- Advies van 9 juni 2021 Ontwerpvisie ‘power for transport’ 2030
- Briefadvies van 8 september 2021 over het ontwerp van besluit tot oprichting van een uniek loket voor de aanvraag en behandeling van bepaalde woon- en energiepremies en tot wijziging van het Energiebesluit van 19 november 2010 en het Besluit Vlaamse Codex Wonen
- Briefadvies van 8 september 2021 inzake het ontwerpbesluit houdende vaststelling van de instandhoudingsdoelstellingen en prioriteiten voor de met toepassing van de Vogelrichtlijn aangewezen speciale beschermingszone ‘BE2500831 –IJzervallei’
- Advies van 16 september 2021 inzake het ontwerp van besluit houdende subsidiëring van wolfwerende maatregelen
- Advies van 16 september 2021 over het ontwerp van VSDO4
- Advies van 16 september 2021 inzake het voorontwerp van decreet tot wijziging van het Wetboek van Strafvordering, het Veldwetboek van 7 oktober 1886, het Bosdecreet van 13 juni 1990, het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu en het decreet van 21 december 2001 houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2002 (Bosuitbreidingsdecreet)
- Advies van 16 september 2021 Ontwerp van decreet tot wijziging van diverse bepalingen in de wet van 28 december 1967 betreffende de onbevaarbare waterlopen, van het decreet van 5 april 1995

houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid en van het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid, gecoördineerd op 15 juni 2018

- Advies van 16 september 2021 over de bufferstroken langs waterlopen
- Advies van 14 oktober 2021 over het Mogelijk bijkomend klimaatbeleid
- Advies van 14 oktober 2021 over het ontwerpprogramma “Op weg naar circulair bouwen”
- Advies van 14 oktober 2021 over het Ontwerp van decreet tot wijziging van diverse bepalingen in het Bodemdecreet van 27 oktober 2006 en het decreet van 23 december 2011 betreffende het duurzaam beheer van materiaalkringlopen en afvalstoffen
- Advies van 18 november 2021 inzake het geïntegreerd verslag soortenschade
- Briefadvies van 2 december 2021 over het ontwerp tot wijziging van het Energiebesluit van 19 november 2010, wat betreft de sociale en de REG-openbaredienstverplichtingen
- Briefadvies van 2 december 2021 over het ontwerp tot wijziging van het Energiedecreet van 8 mei 2009 in functie van het fit-for-55 pakket
- Advies van 23 december 2021 over mogelijke bijkomende maatregelen voor de reductie van luchtverontreinigende emissies, in het bijzonder stikstofoxiden en fijn stof. Dit is een gezamenlijk advies met de SALV en de SERV
- Briefadvies van 23 december 2021 aangaande de wijziging van artikel 1 en 2 van het besluit van de Vlaamse Regering van 13 maart 2015 houdende een verbod op het gebruik van warrelnetten en kieuwnetten in de Vlaamse strandzone ter bescherming van zeezoogdieren

Briefing nota's, synthesesnota's

- Overzicht van Europese ontwikkelingen die er in 2021 toe doen voor Vlaams omgevings-, klimaat- en energiebeleid
- Kennisdocument advisering boscompensatie
- Studie gebiedsgerichte afstemming hernieuwbare energie
- Groenblauwe infrastructuur in de SGBPIII
- EU industriestrategie: indicatoren
- Briefing nota Forum for the Future of Agriculture 2021
- Studie op eigen initiatief Koolstofopslag via (semi-)natuurlijke processen
- Webinar ICER 2021 (integrale circulaire economie rapportage)
- Verslagnotitie langetermijnvisie onderzoek 2020-2030
- OESO rapport “Making Better Policies for Food Systems”
- Beleidsprogramma circulair bouwen (niet voor publicatie)
- VLAIO-studie CO2-arme Vlaamse industrie (niet voor publicatie)
- EU Klimaatwet
- De EU adaptatie strategie 2021
- Notities webinar 6 juli 2021 – “Zero Pollution Actieplan”
- Briefing nota Verslag event “Fit for 55-pakket
- Briefing nota Cijfers over bouwen in Vlaanderen tot 2050
- Verslag webinar Adaptatie: zowel infrastructuur als beleidscultuur

Bijlage 3. Lijst van de Raadsleden

Effectieven	Plaatsvervangers
Maatschappelijke partners – milieubeweging	
1. Laurien Spruyt (BBL) (nam ontslag)	August Feyen (BBL)
2. Benjamin Clarysse (BBL)	Tycho Vanhauwaert (BBL)
3. Heleen De Smet (BBL)	Erik Grietens (BBL)
4. Grace De Smet (BBL)	Marcel Antenbrink (Vogelbescherming)
5. Walter Roggeman (Natuurpunt)	Esther Castermans (Natuurpunt)
6. Robin Verachtert (Natuurpunt)	Karin Hansen (Natuurpunt)
7. Sarah Tilkin (Natuurpunt)	Steven Verdonck (Natuurpunt)
8. Jos Ramaekers (Natuurpunt)	Laurie Braet (Natuurpunt)
Maatschappelijke partners – sociaaleconomische organisaties	
9. Piet Vanden Abeele (UNIZO)	Nele Cattoor (UNIZO) (nam ontslag)
10. Steven Betz (VOKA)	Katelijne Haspeslagh (VOKA)
11. Bart Beliën (Boerenbond)	Ilse Geyskens (Boerenbond)
12. Thomas Vael (ACV)	Sandra Rosvelds (Beweging.Net)
13. Pieter Verbeek (ABVV)	Peter Hertog (ABVV)
14. Ulrike Van Waeyenbergh (ACLVB) (ontslag)	Caroline Van de Sande (ACLVB)
Maatschappelijke partners – verbonden aan de ruimte	
15. Jurgen Tack (LV)	Marleen Van der Velden (LG)
16. Gert Michels (HVV)	n.n. (VVHV)
Maatschappelijke partners – socio-culturele organisaties	
17. Lutgard Vrints (Gezinsbond)	Pieter Ledeganck (Gezinsbond)
18. Jan Velghe (BV-OECO)	Bert Stevens (BV-OECO) (nam ontslag)
Organisaties die steden, gemeenten en provincies vertegenwoordigen	
19. Hilde Van Look (VVP)	Brent Roobaert (VVP)
20. Steven Verbanck (VVSG)	Karen Alderweireldt (VVSG)
Onafhankelijke deskundigen	
21. n.n.	
22. n.n.	
23. n.n.	
24. n.n.	

	Van de Sande, C.	PLVV	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
ACV/ Beweging.net	Vael, T.	EFF	1	1	0	0	1	1	0	1	1	1	1	8
	Rosvelds, S.	PLVV	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
ABVV	Verbeek, P.	EFF	1	1	0	1	1	1	1	0	1	1	0	8
	Hertog, P.	PLVV	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Voka	Betz, S.	EFF	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	11
	Haspeslagh, K.	PLVV	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1	1	
UNIZO	Vanden Abeele, P.	EFF	1	1	1	1	1	0	0	0	1	1	1	8
	Cattoor, N.	PLVV	1	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	
Boerenbond	Beliën, B.	EFF	0	1	1	1	1	1	1	0	0	0	0	10
	Geyskens, I.	PLVV	0	0	0	0	0	0	1	1	1	1	1	
Landelijk Vlaanderen/ Landel. Gilden	Tack J.	EFF	1	1	1	1	0	1	0	1	1	0	0	7
	Van der Velden, M.	PLVV	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Hubertusvereniging Vlaanderen / VHVV	Michiels G.	EFF	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	N.N.	PLVV	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Gezinsbond	Vrints Lutgard	EFF	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4
	Ledeganck Pieter	PLVV	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	1	
BV OECO	Velghe, J.	EFF	1	0	0	1	0	1	0	1	1	1	0	7
	De Becker, M. (later Bert Stevens)	PLVV	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	
VVSG	Verbanck, S.	EFF	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1
	Alderweireldt, K.	PLVV	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
VVP	Van Look, H.	EFF	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
	Roobaert, B.	PLVV	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	

Bijlage 5: Samenstelling secretariaat in 2021

Aan het einde van 2021 was de feitelijke samenstelling van het secretariaat als volgt:

- Secretaris: Jan Verheeke, algemene coördinatie.
- Adviseurs en adjuncten van de directeur:
  - o Stefanie Corens – klimaat- en energiebeleid;
  - o Pieter Noens – materialenbeleid en circulaire economie (tot 15 september 2021);
  - o ir. Francis Noyen – klassiek milieubeleid – luchtkwaliteitsbeleid;
  - o Kathleen Quick – beleid inzake biodiversiteit en ecosystemen;
  - o Wim Van Gils – klassiek milieubeleid – waterbeleid.
- Deskundige en hoofdmedewerker:
  - o Katelijne Symens – algemeen secretariaat, informatie- en documentatiebeheer;
  - o Jurgen Sleewaegen – boekhouding, logistiek en ICT.